

HIEROYMI PRAEFATIO.

A hil moramur. Quandoquidem autem huius uoluminis aciem occupant erudita, placuit quo commodius insula ista uelut in agmine medio milites ignaviores delitescerent, opus ipsum aliquo docto libello claudi: sic enim rei militaris periti, postremam agminis partem curiosius firmandam esse tradunt. Adiecmus itaq; Didymi de spiritu sancto insignem librum à diu Hieronymo uersum, quem ab innumeris mēdis vindicauimus: cuius rei qui certius uoleat facere periculum, nostram hanc æditionem cum ueteri conferat. Bene uale candide lector. Basileæ, sexto Kalendas Iulias. M. D. XVI.

HIERONYMI IN QVATVOR EVANGELIA
ad Damasum Præfatio.

Ouum opus me facere cogis ex ueteri; ut post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa, quasi quidam arbiter secedam: & quia inter se uariant, quæ sint illa quæ cum Græca consentiant ueritate, decernam. Pius labor, sed periculosa præsumptio, iudicare de cæteris ipsum ab omnibus iudicandum; fenis mutare linguam, & canescensem iam mundum ad initia retrahere parvulorum. Quis enim doctus pariter uel indoctus, cum in manus uolumen absumperit: & à saliuia quam semel imbibit, uiderit discrepare quod lectitat; non statim erumpat in uocem, me falsarium, me clamitans esse sacrilegum: qui audeam aliquid in ueteribus librīs addere, mutare, corriger. Aduersus quam inuidiam duplex causa me consolatur: quod & tu qui summus sacerdos es, fieri iubes: & uerum nō esse quod uariat, etiam maledicorum testimonio comprobatur. Si enim Latinis exemplaribus fides est adhibenda, respondeant quibus: tot enim sunt exemplaria, penè quot codices. Sin autem ueritas est quærenda de pluribus, cur non ad Græcam originem reuertentes, ea quæ uel à uitiosis interpretibus male reddita, uel à præsumptoribus imperitis emendata peruer-sius, uel à librarijs dormitantibus aut addita sunt, aut mutata corrigimus? Neque uero ego de ueteri dispuo instrumento, quod à Septuaginta senioribus in Græcam linguam uersum, tertio gradu ad nos usq; peruenit. Non quero quid Aquila, quid Symmachus sapiant, quare Theodotion inter nouos & ueteres mediis incedat. Sit illa uera interpretatio, quam Apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento, quod Græcum esse non dubium est, excepto apostolo Matthæo, qui primus in Iudea euangelium Christi, Hebraicis literis cœdedit. Hoc certe cum in nostro sermone discordat, & in diuersos ri- uulorum tramites ducit, uno de fonte querendum est. Prætermitto eos codices quos à Luciano & Hesychio nuncupatos, paucorum hominum asserit peruersa contentio: quibus utique nec in toto ueteri instrumento post Septuaginta interpretes emendare quid licuit, nec in nouo profuit emendasse: cum multarum gentium linguis scriptura ante trāslata, doceat falsa esse quæ addita sunt. Igitur haec præfens præfati uncula pollicetur, quæ tuor tantum euangelia, quorum ordo est iste: Matthæus, Marcus, Lucas, Ioannes, codicis cum Græcorum emendata collatione, sed & ueterum: nec quæ multum à lectionis Latinæ consuetudine discreparent. Ita calamo temperauimus, ut his tantum quæ sensum uidebantur mutare, correctis: reliqua manere pateremur ut fuerant, Canones quoq; quos Eusebius Cæsariensis episcopus Alexandrinus, sequutus Ammonium, in decem numeros ordinauit; sicut in Græco habentur, expreſſimus. Quod si quis de curiosis uoluerit nosſe, quæ in euangelijs, uel eadem, uel uicina, uel sola sint, eorum distinctione cognoscet. Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inoleuit, dum quod in eadem re alius euangelista plus dixit: in alio quia minus putauerint, addiderunt. Vel dum eundem sensum aliis aliter expreſſit: ille qui unum è quatuor primum legerat, ad eius exemplum cæteros quoq; existimauerit emendandos. Vnde accidit ut apud nos mixta sint omnia: &